

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

14 noiembrie 2023

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

președinte

judecători

mun. Chișinău

Țurcan Anatolie

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

judecând recursului declarat de către avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, prin care se solicită casarea încheierii Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2023,

c o n s t a t ă :

1. Curtea de Apel Chișinău examinează, în ordine de recurs, cauza penală, la plângerea depusă, în ordinea prevăzută de art. 313 Cod de procedură penală, de către avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia (dosar nr. 10r-1086/2020).

2. Potrivit fișei de repartizare repetată a dosarului din 10 februarie 2023, cauza penală nominalizată a fost distribuită judecătorului Curții de Apel Chișinău, Gafton Alexandru pentru a fi examinată în completul de judecată, cu următoarea componență: președintele completului – Bulhac Ion, judecători – Chiroșca Igor și Gafton Alexandru (f.d. 73, vol. II).

3. La 02 martie 2023 avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, a depus cerere de recuzare a judecătorului Bulhac Ion, în temeiul art. 33 alin. (2) pct. 6) Cod de procedură penală (f.d. 75 și 79-81, vol. II).

4. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2023 a fost respinsă ca nefondată cererea de recuzare (f.d. 105-110, vol. II).

4.1. În partea descriptivă a încheierii, instanța a menționat că nu există temeiuri, s-au alte împrejurări, prejudecăți sau idei preconcepute a magistratului recuzat, susceptibile de a afecta imparțialitatea judecătorului Bulhac Ion de la examinarea recursului declarat în cauza penală, la plângerea depusă, în ordinea prevăzută de art. 313 Cod de procedură penală, de către avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia.

Totodată, nu au fost constatate încălcări la formarea completului de judecată în baza fișei repetate, întrucât prin dispoziția președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău, nr. 45 din 27 decembrie 2022, în cadrul Curții de Apel Chișinău au fost constituite completele de judecată și desemnați președinți acestora pentru anul 2023, după cum urmează: completul nr. 5, specializat în materie contravențională și activitatea judecătorului de instrucție, președinte – Gafton Alexandru, judecători – Chiroșca Igor și Talpă Boris. Astfel că, judecătorul Spoială Alexandru, desemnat

inițial pentru judecarea recursului în cauza penală 10r-1086/2020, a fost înlocuit cu judecătorul Talpă Boris.

Ulterior, avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, a depus cerere de recuzare a judecătorului Talpă Boris (f.d. 56, vol. II) și prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 ianuarie 2023 a fost admisă cererea de recuzare (f.d. 62-69, vol. II).

În continuare, în urma repartizării repetate, judecătorul Talpă Boris a fost înlocuit cu judecătorul Bulhac Ion.

Astfel, s-a conchis că argumentele invocate în cererea de recuzare poartă un caracter declarativ și nu și-au găsit confirmare.

5. La 05 iunie 2023, avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, a depus cerere de revizuire asupra încheierii Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2023, solicitând anularea ultimei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă cererea de recuzare a judecătorului Bulhac Ion (f.d. 155-157, vol. II).

6. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2023 a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire (dosar nr. 1rh-5/2023).

6.1. În partea descriptivă a încheierii instanța a constatat că, revizuentul nu a făcut referire la nici un temei din cele enunțate în norma prevăzută de art. 458 alin.(3) Cod de procedură penală. Mai mult, legea procesual-penală nu prevede procedura de revizuire a încheierii de respingere a cererii de recuzare, prin urmare, cererea de revizuire depusă de avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, este inadmisibilă.

6.2. Opinie separată a expus judecătorul Robu Oxana, indicând că prin dispunerea judecării cererii de revizuire a fost lezat dreptul la apărare, or, în situația în care avocatul ales a înștiințat despre imposibilitatea participării în ședința de judecată, urma a fi citat un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.

7. Nefiind de acord cu încheierea nominalizată, avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, declară recurs, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii cu dispunerea rejudecării de către Curtea de Apel Chișinău.

În motivarea cererii titularul indică că pe parcursul examinării recursului declarat, s-au înaintat multiple cereri de recuzare în legătură cu constituirea de către președintele instanței a unui complet de judecată contrar prevederilor din Codul de procedura penală, astfel că, după examinarea acestor cereri de recuzare să se adopte mai multe încheieri judecătorești irevocabile care nu se pot concilia și anume cea din 25 ianuarie 2023 și cea din 30 martie 2023.

În legătură cu cele menționate a fost depusă cerere de revizuire, care a fost examinată contrar art. 460 alin. (1) Cod de procedură penală, adică de alt complet de judecată decât cel care a adoptat încheierea a cărei revizuire se solicită.

La fel, judecarea cererii de revizuire a avut loc în lipsa revizuentului, care a fost în imposibilitate de a se prezenta la ședința de judecată, înștiințând despre acest fapt instanța de judecată.

Mai mult, completul de judecată nu era în drept să examineze cererea de revizuire, or a fost depusă și cerere de strămutare a examinării acesteia.

8. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că acesta urmează a fi respins, din următoarele considerente:

8.1. Cu referire la cererea nr. 4297 depusă de avocatul Airapetean Artur la 13 noiembrie 2023 prin care se solicită judecarea cauzei în prezența părților, deoarece recursul a fost depus la 05 iunie 2023, aplicabile fiind prevederile art. V alin. (2) Legea nr. 245 din 31 iulie 2023, în vigoare din 22 august 2023, completul de judecată statuează că această este neîntemeiată.

Potrivit dispoziției art. 447 alin. (1) Cod de procedură penală (*în redacția Legii cu modificările ulterioare până la 22 august 2023*), judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului și celorlalte părți. Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie.

Prin Legea nr. 245 din 31 iulie 2023, în vigoare din 22 august 2023, art. 447 alin. (1) Cod de procedură penală a suferit modificări, după cum urmează: *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces.*

În conformitate cu prevederile art. V alin. (1) și (2) Legea nr. 245 din 31 iulie 2023, *prezența lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. La data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale și contravenționale pentru care au fost stabilite data ședinței de judecată se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.*

La caz art. V alin. (2) Legea nr. 245 din 31 iulie 2023, în vigoare din 22 august 2023, nu sunt aplicabile, nefiind întrunite condițiile enunțate în dispoziția normei.

Astfel, potrivit materialelor cauzei, asupra cererii de revizuire depusă de avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, la 05 iunie 2023 (f.d. 155-157, vol. II), instanța s-a expus prin încheiere la 07 iulie 2023 (f.d. 239-242, vol. II).

Recurs împotriva acestei încheieri, avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, a depus la 28 august 2023 (f.d. 13-21, vol. VI).

Anume această cerere și este obiect de judecare a Curții Supreme de Justiție, or cererea anexată la f.d. 158-159, vol. II a fost soluționată prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 august 2023, potrivit căreia ea se referă la o **presupusă** încheiere adoptată de Curtea de Apel Chișinău și nicidecum la încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2023, actul judecătoresc căpătând autoritatea lucrului judecat (f.d. 8-9, vol. VI).

Mai mult, normele de procedură-penală, atât în redacția Legii cu modificările ulterioare până la 22 august 2023 cât și după acestea nu prevedeau și nu prevăd o cerere de recurs concretizată (*a se vedea art. 429 Cod de procedură penală*).

În continuare, cauza a fost expediată la Curtea Supremă de Justiție, fiind repartizată aleatoriu la 15 septembrie 2023 (f.d. 24, vol. VI), ședința de judecată fiind fixată pentru 30 octombrie 2023 (f.d. 25, vol. VI).

Prin urmare, recursul declarat de avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2023 se judecă în conformitate cu prevederile art. 447 alin. (1) Cod de procedură penală în redacția Legii nr. 245 din 31 iulie 2023, în vigoare din 22 august 2023.

8.2. Cu referire la cererea nr. 4308 depusă de avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, la 14 noiembrie 2023 prin care se invocă incompatibilitatea completului de judecată nr. 2, solicitându-se recuzarea lor, completul de judecată o apreciază ca fiind una repetată, motiv pentru care nu va fi transmisă spre examinare, ci doar o va anexa la cauză, or o cerere de recuzare depusă repetat nu se admite.

În speță, avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, la depus cereri de recuzare a judecătorului Talpă Boris și a completului de judecată, în componența: Țurcan Anatolie – președinte, Talpă Boris și Eremciuc Ghenadie – judecători, la 08 noiembrie 2023.

În susținerea cererilor de recuzare, titularul, a descris prevederile art. 33 alin. (2) pct. 6), art. 34 alin. (1) și (2), art. 35 alin. (1) Cod de procedură penală, invocând că *„circumstanțele care au stat la baza depunerii cererilor de recuzare au devenit cunoscute abia la momentul depunerii acestora”*(f.d. 32-33, vol. VI).

Prin încheierea din 10 noiembrie 2023, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a dispus respingerea cererilor de recuzare nominalizate supra, arătându-se că acestea nu au fost motivate (f.d. 38-39, vol. VI).

Ulterior, la 14 noiembrie 2023, avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, depune o cerere de recuzare, prin care se invocă incompatibilitatea completului de judecată nr. 2, care pe lângă argumentarea făcută în cererile de recuzare anterioare (f.d. 32-33, vol. VI), suplimentar cuprinde și argumentarea din cererea de revizuire (f.d. 156-157, vol. II) precum și din cererea nr. 4297, depusă de avocatul Airapetean Artur la 13 noiembrie 2023, prin care se solicită judecarea cauzei în prezența părților (f.d. 40-41, vol. VI).

Astfel, reieșind din faptul că noua cerere de recuzare a completului de judecată nr. 2 nu conține o altă argumentare decât cererile de recuzare depuse la 08 noiembrie 2023 (f.d. 32-33, vol. VI), or argumentarea din cererea de revizuire (f.d. 156-157, vol. II) precum și din cererea nr. 4297, depusă de avocatul Airapetean Artur la 13 noiembrie 2023, prin care se solicită judecarea cauzei în prezența părților (f.d. 40-41, vol. VI) nu indică la vreun argument a incompatibilității completului de judecată nr. 2, care are componența: Țurcan Anatolie – președinte, Talpă Boris și Eremciuc Ghenadie – judecători, și pentru temeiurile invocate recuzarea judecătorilor Țurcan Anatolie, Talpă Boris și Eremciuc Ghenadie a fost respinsă (f.d. 38-39, vol. VI), aceasta se apreciază ca fiind una repetată și respectiv urmează a fi aplicate prevederile art. art. 34 alin. (4) și (5) Cod de procedură penală, în redacția Legii nr. 245 din 31 iulie 2023, în vigoare din 22 august 2023, potrivit căroră *înaintarea repetată a recuzării aceluiași judecător pentru aceleași motive, dacă anterior recuzarea lui a fost respinsă, nu se admite. Dacă constată că cererea de recuzare se înaintează în mod repetat pentru aceleași motive ..., instanța care soluționează cauza ... anexează cererea la cauza penală ... fără a o transmite spre examinare.*

8.3. Cu referire la cererea de recurs din 28 august 2023 (f.d. 13-21, vol. VI), completul de judecată constată că aceasta este depusă în termen.

În conformitate cu prevederile art. 462 alin. (4) Cod de procedură penală, *încheierea de respingere a cererii de revizuire poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară.*

Raționamentele instanței privind respingerea recursului declarat, se întemeiază, în drept, pe dispoziția art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală potrivit căreia *judecând recursul, instanța respinge recursul ca nefondat, menținând hotărârea atacată.*

Din conținutul cererii de recurs se constată că, titularul acesteia face trimitere la prezența erorii judiciare prevăzută de art. 444 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală – *judecata a avut loc fără participarea apărătorului, când participarea lui era obligatorie potrivit legii.*

Verificând actele cauzei, în raport cu argumentele recurentului, completul de judecată constată că cele invocate nu și-au găsit confirmarea.

La caz, completul de judecată reține că, participanții la procesul penal 1rh-5/2023 au fost citați pentru a se prezenta la ședința de judecată stabilită la 07 iulie 2023, ora 09:30 (f.d. 237, vol. II).

Avocatul petentei, Airapetean Artur, la 07 iulie 2023, ora 09:30, a înștiințat verbal despre imposibilitatea prezentării sale în ședința de judecată, motivând că este plecat peste hotarele țării.

Ulterior, la 07 iulie 2023, ora 09:50, avocatul nominalizat a depus cerere de amânare a examinării revizuirii în formă scrisă, cerere de recuzare și cerere de strămutare, adică la o oră ulterioară decât cea stabilită de instanța de judecată (f.d. 244-250, vol. II).

Prin urmare, instanța de judecată în temei legal a dispus judecarea cererii de revizuire în lipsa revizuentului, odată ce procedura de citare legală a fost efectuată, iar părțile procesului, până la ora deschiderii ședinței de judecată, nu au depus o cerere în conformitate cu normele de procedură penală și nu au probat imposibilitatea prezentării.

De asemenea, omisiunea avocatului de a înștiința din timp instanța nu poate fi reținută în favoarea acestuia, părțile având obligațiunea de a compărea în fața judecății.

În continuare, completul de judecată menționează că, instanța de judecată, în temei legal a dispus judecarea cererii de revizuire în lipsa avocatului Airapetean Artur, de vreme ce obiect de judecare l-a constituit cererea de revizuire declarată împotriva încheierii prin care a fost soluționată chestiunea privind recuzarea unui membru al completului de judecată, iar această chestiune nu cade sub incidența prevederilor art. 69 Cod de procedură penală.

Așadar, participarea unui avocat ales sau din oficiu la judecarea cererii de revizuire depusă de avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, în cauza penală, la plângerea depusă în ordinea prevăzută de art. 313 Cod de procedură penală nu este obligatorie potrivit legii, cauza neprezentând complexitate sporită, or nu a fost examinat fondul învinuirii sau o chestiune ce ar ține de libertățile persoanei.

Totodată, completul de judecată conchide că în temei legal, cererea de revizuire a fost respinsă ca inadmisibilă, de vreme ce revizuirea poate fi îndreptată numai împotriva hotărârilor definitive prin care s-a soluționat fondul cauzei (hotărâre de condamnare, achitare sau încetare), adică împotriva sentințelor sau deciziilor și nicidecum a încheierilor.

În concluzie temeiul – două sau mai multe hotărâri judecătorești irevocabile nu se pot concilia – este aplicabil doar când acestea se referă la fondul cauzei și ele nu pot fi atacate în același timp printr-o altă cale de atac și se exclud reciproc și dispozițiile acestor hotărâri conțin soluții asupra acelorași fapte și persoane, ceea ce la caz nu se întrunește.

În continuare, completul de judecată statuează că, la momentul judecării cererii de revizuire, art. 47 alin. (3) Cod de procedură penală prevedea dreptul Curții Supreme de Justiție de a dispune suspendarea judecării cauzei, în cazul depunerii cererii de strămutare.

La caz, Curtea Supremă de Justiție, soluționând cererea de strămutare, nu a dispus suspendarea examinării cererii de revizuire.

Prin urmare, având în vedere considerentele menționate supra și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, completul de judecată concluzionează că, la judecarea cererii de revizuire depusă de avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, în cauza penală, la plângerea depusă în ordinea prevăzută de art. 313 Cod de procedură penală, instanța a respectat prevederile legale relevante.

Astfel că, împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța nu a admis erori judiciare în raport cu motivele invocate de recurent și că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, astfel încât recursul declarat de avocat este nefondat.

9. În conformitate cu art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Respinge ca nefondat recursul declarat de către avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2023 prin care a fost respinsă cererea de revizuire depusă de avocatul Airapetean Artur, în numele petentei Politov-Cangaș Natalia, în cauza penală, la plângerea depusă în ordinea prevăzută de art. 313 Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie